

PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE

Parc Natural de la Serra de Collserola

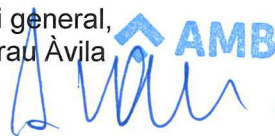
Document aprovat per la Comissió Institucional del Pla, en la sessió de 18 de desembre de 2014

Document aprovat pel Consell Metropolità de l'Àrea
Metropolitana de Barcelona de data 27/01/2015.

Barcelona, 27/01/2015.
El Secretari general,

Sebastià Grau Àvila

AMB : Àrea Metropolitana
de Barcelona

Promou

Generalitat de Catalunya / Àrea Metropolitana de Barcelona / Ajuntaments de municipis amb terme municipal dins del Parc / Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola

Comissió institucional del Pla especial de Collserola

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural [DARPAiMN] / Departament de Territori i Sostenibilitat [DTES] de la Generalitat de Catalunya

Diputació de Barcelona [DIBA]

Àrea Metropolitana de Barcelona [AMB]

Consorci del Parc natural de la Serra de Collserola [CPNSC]

Ajuntaments de Barcelona, Cerdanyola del Vallès, Esplugues de Llobregat, Molins de Rei, Montcada i Reixac, el Papiol, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat i Sant Just Desvern.

Comissió redactora

Antoni Trasobares, director general del Medi Natural i Biodiversitat, [DGMNiB]

Joan Puigdollers, diputat d'Espais Naturals i Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, [DIBA]

Ramon Ma. Torra, gerent de l'Àrea metropolitana de Barcelona [AMB]

Lluís Balaguer, biòleg, DGMNiB

Francesc Cano, enginyer de forest, DGMNiB

Sergi Canto, ambientòleg, DTES

Jose Maria Carreras, arquitecte, AMB

Carles Castell, biòleg, DIBA

Camil Cofan, arquitecte, DGU

Albert Cortina, advocat i assessor jurídic del pla

Enric Lambies, advocat, Aj. Bcn

Joan Llorca, arquitecte, Aj. Bcn

Marià Martí, biòleg, CPNSC

Ramon Minoves, psicòleg, DIBA

Oriol Monclus, advocat, AMB

Juan Carlos Montiel, arquitecte, BR

Ignasi Rodríguez,¹ enginyer de forest, DGMNiB

Secretaria tècnica

Antoni Alarcon, biòleg, BR

Albert Beltran,² arquitecte, DIBA

Antoni Farrero, enginyer de forest, AMB

Equip redactor

Antoni Alarcon, biòleg, BR

Batlle i Roig, arquitectes, col·laborador extern

Albert Beltran, arquitecte, DIBA

Lluís Cabañeros, enginyer tèc. agrícola, CPNSC

David Carrera, biòleg, DIBA

Carles Castell, biòleg, DIBA

Jacob Cirera, ambientòleg, BR

Albert Cortina, advocat, col·laborador extern

Carles Dalmases, biòleg, DIBA

Lígia Espejo, arquitecte, DIBA

Antoni Farrero, enginyer de forest, AMB

Loles Herrero, arquitecta, AMB

Josep Lascurain, biòleg, col·laborador extern

Marià Martí, biòleg, CPNSC

Josep Mascaró, arquitecte, CPNSC

Xavier Mayor, biòleg, col·laborador extern

Oriol Monclús, advocat, AMB

Marc Montlleó, biòleg, BR

Isabel Raventós, economista, CPNSC

Eugènia Vidal, arquitecta, AMB

Jordi Vila, arquitecte, AMB

Suport gràfic

Javier Alarcón, arquitecte, AMB

Joaquim Calafí, arquitecte, BR

Eduard Cuscó, geògraf, col·laborador extern

Patricia Garcia, biòloga, col·laborador extern

Daniel Lorca, dibuixant, BR

Pere Manubens, arquitecte, AMB

Elisa Marchante, arquitecta, AMB

Ferran Morales, dibuixant, DIBA

Raul Retuerta, arquitecte, AMB

Raimon Reventós, geògraf, CPNSC

Helena Valls, estudiant d'arquitectura, AMB

Participació

Workshop I_9/05/2014: Quin model de Parc natural volem?

Carles Castell, Enric Batlle, Josep Espigulé, Francesc Giró, Josep Lascurain, Marià Martí, Xavier Mayor, Miquel Morell, Alvar Garola, Manuel Ferrer, Joan Pino, M.José Pujol, Kika Sauquet, Albert Cortina, Marc Montlleó, Albert Beltran, Antoni Farrero, Antoni Alarcon

Workshop II_8/10/2014 : Discussió memòria informativa PE Collserola

Albert Cortina, Xavier Mayor, José Lascurain, Marc Montlleó, Lluís Cabañeros, Joaquim Calafí, Raimon Reventós, Antoni Alarcon, Antoni Farrero, Eugènia Vidal, Oriol Monclús, Jordi Vila, J. Carbó, Loles Herrero,

Workshop III_3/11/2014: Discussió memòria d'ordenació PE Collserola

Marià Martí, Raimon Reventós, Lluís Cabañeros, Antoni Farrero, Eugènia Vidal, Oriol Monclús, Jordi Vila, J. Carbó, Loles Herrero, Xavier Mayor, Albert Cortina, Carles Castells, Claudi Racionero, Marc Montlleó, Antoni Alarcon, Joaquim Calafí

¹ Membre de la Comissió redactora fins el novembre de 2014

² Membre de la Secretaria tècnica fins el juliol de 2014

PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE DEL PARC NATURAL DE LA SERRA DE COLLSEROLA (PEPNAT). DOCUMENT D'AVANÇ DE PLA.

RESUM EXECUTIU

El document que es presenta respon a la finalitat de redactar el nou Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola, en endavant PEPNat, tal i com es va acordar pels òrgans de govern creats per coordinar la redacció, tramitació i aprovació del Pla, que inclouen a les administracions implicades i descrites en el "Conveni interadministratiu"ⁱ signat en data 1 d'octubre de 2014 per la Generalitat de Catalunya, mitjançant els Departaments d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DARPMN) i de Territori i Sostenibilitat; l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) i el Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, com administracions amb competències per la formulació, tramitació, aprovació i gestió del Pla.

Objectius generals

D'acord amb el que ve establert al Conveni esmentat anteriorment, i en concordança amb els acords adoptats al si de les comissions redactora i institucional, el PEPNat assolirà dos objectius de caràcter general. En primer lloc donarà compliment al que ve establert a l'article 8 del Decret 146/2010 de 19 d'octubre de declaració del Parc naturalⁱⁱ i, en segon lloc, es configurarà com un pla urbanístic que substituirà el vigent Pla Especial d'Ordenació i Protecció del Medi Natural del Parc de Collserola (PEPCo), de manera que l'aprovació definitiva del PEPNat implicarà la derogació del PEPCo.

Antecedents

Com a antecedents a l'Avanç de Pla que ara es presenta cal esmentar dos documents que, en el seu moment, varen ser aprovats per les comissions redactora i institucional. Es tracta de les "Directrius per la redacció del nou Pla Especial del Parc natural de la Serra de Collserola"ⁱⁱⁱ i el "Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc natural de la serra de Collserola".^v Aquest darrer document incorpora un informe de la Direcció General de Polítiques Ambientals de la Generalitat de Catalunya.^{iv} En aquests documents, entre

altres determinacions, s'estableix que el nou Pla incorporarà l'Avaluació Ambiental Estratègica i un Programa de Participació Ciutadana. Per tant, l'Avanç de Pla incorpora un Informe de sostenibilitat ambiental preliminar (ISA preliminar) i la metodologia per desenvolupar el programa de participació ciutadana.

Contingut

L'avanç de Pla que es presenta consta dels següents documents:

- Memòria informativa
- Memòria d'ordenació
- Informe de sostenibilitat ambiental preliminar
- Descripció del programa de participació ciutadana
- Annexes que s'incorporen en un DVD que s'adjunta al document principal.

Memòria informativa

Antecedents i context territorial

Des del punt de vista urbanístic, la preocupació per la protecció de la Serra de Collserola ha estat present en tots els plans que s'han anat desenvolupant. Els documents urbanístics més rellevants són el Pla Comarcal de Barcelona (1954), el Pla general metropolità (1976) i el Pla especial de protecció i ordenació del medi natural del Parc de Collserola (PEPCo) (1987), encara vigents en aquests moments. Posteriorment, el Pla territorial parcial de la regió Metropolitana de Barcelona (2010) estableix un sistema d'espais oberts d'especial protecció entre els quals hi figura en un lloc destacat la serra de Collserola.

Des del punt de vista de la legislació mediambiental, l'any 1985 s'aprovà la Llei d'espais naturals, que es va desenvolupar l'any 1992 amb el Pla d'espais d'interès natural, que inclou la serra de Collserola. A l'any 2006 la serra de Collserola passa a formar part de la Xarxa natura 2000 i, finalment, l'any 2010, mitjançant el Decret 146/2010 de 19 d'octubre, es declara el Parc Natural de la Serra de Collserola i de les reserves naturals parcials de la Font Groga i de la Rierada – can Balasc.

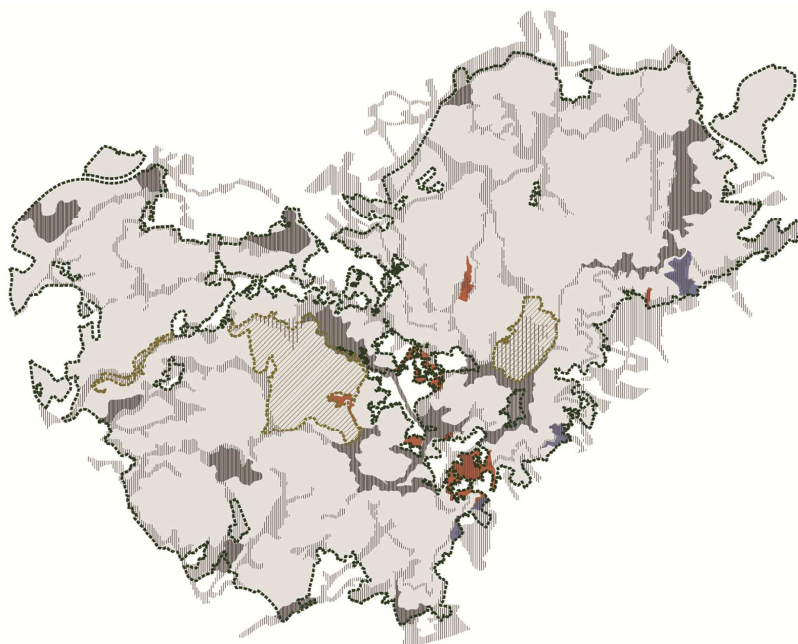
Àmbit del Pla

L'àmbit del PEPNat és el del Parc Natural d'acord amb la delimitació definitiva que estableix el Decret 146/2010 de declaració del Parc Natural. Així mateix, tal com es va acordar al "Document de criteris i metodologia",^v s'inclou un estudi de l'espai funcional adjacent al parc que contempla aquells terrenys situats a l'exterior de l'àmbit del parc que, per les seves qualificacions i característiques, poden complementar i ajudar a la consecució dels objectius del model d'ordenació del parc.

Al "Document de criteris i metodologia" ja es va realitzar un estudi exhaustiu dels límits del parc recollint les inquietuds i propostes de modificacions puntuals formulades pels diferents municipis inclosos dins l'àmbit del Parc natural.

Aquest estudi es va debatre en el si de la Comissió institucional i es va demanar a la Direcció General de Polítiques Ambientals (DGPA), com organisme competent per realitzar modificacions del Decret, que evacués el corresponent informe. L'informe de la DGPA deixa clar que no es considera pertinent realitzar cap modificació de la delimitació del parc, si bé es reconeix que es podria estudiar una modificació a l'àmbit de Molins de Rei, a la zona de la Rierada, que es pot considerar com un error material. També queda obert un debat sobre dues parcel·les urbanes a la zona de Torre Baró al terme municipal de Barcelona.

Atenent a aquestes consideracions, el document d'Avanç de Pla que es presenta considera com a àmbit del

Comparativa entre les àrees de tractament específic i paisatgístic del PEPCo i les reserves naturals (marró) i ERE (blau i vermell) del Decret 146/2010. Font : AMB / CPNSC.

PEPNat l'àmbit coincident amb la delimitació del Decret 146/2010, deixant per més endavant les dues possibles modificacions esmentades al paràgraf anterior.

Formulació i tramitació del PEPNat

Els procediments de formulació, tramitació i aprovació seran els que vénen descrits al Conveni interadministratiu signat a tal efecte.ⁱ Actualment l'AMB i el DARPMN ja han adoptat els corresponents acords de formulació.^{vi}

Diagnosi de l'estat actual, objectius específics i línies estratègiques

Per establir la diagnosi de l'estat actual s'han analitzat detalladament els següents punts:

- Estat i evolució dels valors ecològics del parc
- El context social i econòmic
- El planejament territorial, sectorial i urbanístic

-
De l'anàlisi anterior s'ha sintetitzat els aspectes clau de cada punt estudiat, la qual cosa ha permès establir unes conclusions de la diagnosi de l'estat actual, que s'ha estructurat al voltant de nou blocs que, a la vegada, han donat lloc a nou objectius específics i a vint-i-una línies estratègiques, tal com es pot veure al quadre de la pàgina següent.

De la diagnosi del planejament urbanístic també es desprèn la necessitat de tramitar en paral·lel al PEPNat una modificació puntual del Pla general metropolità, de conformitat amb el previst al conveni interadministratiu.ⁱ

CONCLUSIONS DE LA DIAGNOSI

OBJECTIUS ESPECÍFICS

<p>1</p>	<p>Ecologia i preservació de la biodiversitat Ens trobem davant un marc ecològic canviant que difícilment pot ser governat mitjançant normes rígides i estàtiques. La integritat del parc es fonamenta en la preservació de la biodiversitat, el manteniment dels processos ecològics i el control de les perturbacions. Els gestors necessiten, a més d'un marc normatiu general, eines dinàmiques per valorar adequadament els projectes que incideixen en aquest espai</p>	<p>1 Mantenir i millorar les condicions ambientals del parc que inclouen els factors biòtics i abiòtics, la conservació de la biodiversitat, dels habitats i dels processos ecològics.</p>
<p>2</p>	<p>Espais perimetrals Els espais perimetrals juguen un paper molt rellevant en la connectivitat interior i exterior d'aquest espai. Són particularment importants per la gestió del parc i són els que li marquen la permeabilitat i la funcionalitat ecològica. En les zones perimetrals és on es manifesten els principals focus de tensió entre el parc i el seu entorn urbanitzat</p>	<p>2 Millorar les condicions de les vores del parc per tal de disminuir els riscos, assegurar la connectivitat ecològica amb els espais lliures de l'entorn, facilitar l'accessibilitat dels usuaris al parc i corregir el caràcter suburbà d'aquests espais</p>
<p>3</p>	<p>Model d'ús social El model d'ús social contemplat al PEPCo ha estat útil durant molts anys, però actualment està clarament superat. No només per l'increment d'activitats que ens ha portat fins a una situació pròxima a la saturació, sinó també per les noves activitats que han anat sorgint en aquests darrers 27 anys.</p>	<p>3 Gestionar de forma sostenible l'ús social del parc dins del context metropolità, incidint en l'ús i el foment d'energies netes.</p>
<p>4</p>	<p>Les activitats de valorització dels recursos naturals Cal entendre les activitats primàries que es desenvolupen al parc com activitats econòmiques que, pel damunt de tot, tenen la finalitat d'ajudar a la gestió de la biodiversitat i disminuir la vulnerabilitat front els diferents riscos. Entre aquestes activitats destaquen la forestal, l'agrícola i la ramadera.</p>	<p>4 Mantenir i adequar les activitats d'aprofitament dels recursos naturals i fomentar l'economia verda.</p>
<p>5</p>	<p>Serveis ecosistèmics Al parc de Collserola s'hi ofereix una gran quantitat de serveis ecosistèmics, des de serveis d'aprovisionament fins a serveis culturals i de lleure per poder prestar tots aquests serveis i equilibrar-los a la demanda diferencial, la normativa i la zonificació actual tenen les seves limitacions les quals s'han anat manifestant al llarg d'aquests 27 anys de gestió.</p>	<p>5 Conèixer i valorar els serveis ecosistèmics, aprofundint en la recerca de Collserola com a espai de coneixement.</p>
<p>6</p>	<p>Patrimoni A excepció de les edificacions tradicionals transformades en restaurants o serveis dotacionals del parc la regulació estricta dels usos admesos –que cal emmarcar en un context de contenció del procés d'urbanització de la serra de Collserola- ha tingut l'efecte no desitjat de desincentivar la inversió per a la conservació i millora del patrimoni construït.</p>	<p>6 Mantenir i millorar el patrimoni arquitectònic, històric i cultural.</p>
<p>7</p>	<p>Paisatge El binomi usos-activitats i valors ecològics és el que conforma el paisatge del parc, un aspecte que el planejament ha de modular amb la seva aplicació, mantenint i millorant les característiques del paisatge existent, sense subvertir-lo ni banalitzar-lo i, en tot cas, incrementant-ne el valor.</p>	<p>7 Modular convenientment el paisatge i minimitzar els impactes</p>
<p>8</p>	<p>Model de gestió Des de l'aprovació del PEPCo, l'existència d'un òrgan de gestió permanent dotat de pressupost ha permès treballar en la línia de garantir la preservació dels valors ecològics fent-ho compatible amb el desenvolupament de l'ús social del parc en un context metropolità. Transcorreguts 27 anys s'ha de dotar de coherència el model enfortint la relació entre la diversitat d'administracions amb incidència sobre el territori i el desplegament de la normativa sectorial i el planejament que conflueixen en l'àmbit del parc.</p>	<p>8 Establir un règim de gestió activa i directa basat en models de col·laboració públic-privats</p>
<p>9</p>	<p>Instrument de regulació El medi natural evoluciona constantment, amb unes dinàmiques pròpies no subjectes a una planificació fixa a llarg termini, al mateix temps que les estratègies per a conservar i millorar els valors naturals no es poden establir de manera definitiva.</p>	<p>9 Apostar per un instrument de regulació obert, flexible i adaptable a la realitat canviant del territori i la societat.</p>

LÍNIES ESTRATÈGIQUES

1	Endegar un programa enfocat a preservar i mantenir la biodiversitat global del parc i, en particular, dels dos àmbits de Reserva Natural Parcial. Aquesta línia inclourà un inventari de la biodiversitat del parc amb mesures de protecció, control i monitoratge. Dins del programa també es farà incidència als possibles efectes del canvi climàtic sobre la biodiversitat.
2	Impulsar la gestió integral del cicle de l'aigua dins de l'àmbit del parc, amb especial atenció sobre les zones humides i els cursos d'aigua. Aquesta línia contemplarà la incidència dels factors naturals i antròpics sobre el sistema hidrològic.
3	Fomentar la recuperació i manteniment dels espais oberts dins de l'àmbit del parc, en tant que part molt significativa de la gestió i que és cabdal per garantir els processos ecològics.
4	Elaborar un programa pel control i seguiment de l'estat dels principals connectors ecològics i les condicions de permeabilitat del parc, tant a l'interior de l'àmbit del parc com les connexions amb els principals sistemes que l'envolten.
5	Revisar l'actual planificació dels accessos al parc, jerarquitzant la xarxa de camins per assegurar un bon funcionament del sistema, optimitzant la capacitat de càrrega i minimitzant la fragmentació i la pertorbació
6	Integrar el benestar i la qualitat de vida de les persones que viuen a l'interior del parc com un eix fonamental de gestió per tal de garantir una adequada integració dels enclavaments urbans i reduir l'impacte d'aquests sobre el medi natural.
7	Promocionar l'ús del parc com un espai de salut, benestar i coneixement tot fomentant l'accés al parc a través del transport públic, a peu o en bicicleta des de la trama urbana.
8	Desenvolupar un programa per l'educació ambiental centrada en el valor de l'espai natural en consonància amb els programes desenvolupats en els 27 anys de gestió del parc
9	Elaborar un paquet de mesures per fomentar la gestió forestal i els usos i aprofitaments agropecuaris sota criteris d'aprofitament sostenible que es basin en el respecte de la funció ecològica, social i al foment de la qualitat ambiental i paisatgística del parc.
10	Construir un programa específic d'actuacions de recuperació d'àmbits afectats per l'ocupació d'horts marginals i barraques.
11	Desenvolupar una línia de recerca per aprofundir en el coneixement dels serveis ecosistèmics del parc per tal de fomentar la seva producció i la maximització dels serveis que ofereixen.
12	Fomentar la participació de tots els agents que intervenen en la producció i aprofitament dels serveis ecosistèmics
13	Establir una línia d'actuació per la rehabilitació de les edificacions patrimonials i tradicionals que aportin qualitat al territori i garanteixin la millora i el manteniment dels valors naturals de la finca en la qual s'ubiquen.
14	Potenciar els usos i activitats compatibles amb els objectius del parc per mantenir i millorar el patrimoni arquitectònic, històric i cultural.
15	Elaborar un manual que incorpori l'experiència acumulada en les condicions i els criteris relatius al manteniment, millora o nova implantació d'infraestructures de comunicació i serveis amb especial èmfasi a les mesures correctores
16	Impulsar mesures específiques per reduir les pertorbacions derivades de l'ús social estudiant la possibilitat d'establir àrees d'accés restringit i/o prohibint les activitats incompatibles. Regular les condicions i els criteris per autoritzar les activitats de caràcter col·lectiu.
17	Posar en marxa un programa per la gestió pública, privada o mixta de les finques sense eliminar la possibilitat d'expropiar els terrenys que siguin els terrenys que siguin necessaris per la realització d'intervencions puntuals.
18	Fomentar l'associacionisme entre els propietaris de finques agrícoles i forestals per la redacció de plans de gestió conjunts per afavorir la potenciació dels valors ecològics del parc.
19	Redactar un model de regulació urbanística que estableixi uns criteris i unes condicions globals per a tot l'àmbit del parc que es materialitzin en paràmetres de tipus qualitatiu que posin el focus en la proposta d'intervenció i les seves conseqüències a nivell ecològic, paisatgístic, social i econòmic, i que dotin els tècnics d'elements de reflexió, contingut i valoració dels projectes.
20	Delimitar els ERE i establir criteris i condicions per disminuir l'impacte ecològic i paisatgístic de les urbanitzacions fora d'ordenació.
21	Restringir la implantació de noves infraestructures de serveis, racionalitzar les existents i preveure mesures preventives, correctores i compensatòries de l'impacte ecològic i paisatgístic.

Memòria d'ordenació

Anàlisi i avaluació d'alternatives

A partir dels objectius específics i les línies estratègiques establerts al quadre anterior, s'han considerat quatre possibles alternatives:

Alternativa 0

Aquesta alternativa consisteix en mantenir vigent l'actual PEPCo, com a únic instrument de planificació del parc atès que es tracta d'un pla urbanístic però que, alhora, incorpora importants conceptes per a la protecció del medi natural. L'actual PEPCo efectivament ofereix un model que ha estat molt útil al llarg dels 27 anys transcorreguts des de la seva aprovació, però actualment ha quedat superat per tota l'evolució experimentada des de la Cimera de Rio del 1992 en quant a la preservació de la biodiversitat, la valoració dels serveis ecosistèmics, la consideració de les infraestructures verdes i fins i tot la necessitat avalada per les institucions internacionals d'establir a escala global una economia verda de la qual espais com la Serra de Collserola n'han de ser capdavanters.

D'altra banda, el PEPCo no seria un instrument adequat per desenvolupar les determinacions de l'article 8 del Decret 146/2010 i seria difícilment adaptable en la forma del Pla especial del medi

natural i del paisatge a que fa referència.

Alternativa 1

Aquesta alternativa consisteix en la redacció d'un nou pla especial seguint estrictament les determinacions del Decret 146/2010 sense abordar les qüestions de caràcter urbanístic que estan incorporades al PEPCo. A la pràctica això voldria dir que el nou pla no podria derogar al PEPCo vigent i, per tant, significaria gestionar el Parc natural amb dos planejaments especials amb àmbits territorials diferents.

Alternativa 2

Contempla la solució d'abordar la redacció d'un document que tingui el caràcter de pla del medi natural i del paisatge, contemplat a l'article 8 del Decret de Parc Natural, però que també contingui les determinacions urbanístiques necessàries perquè la seva aprovació condueixi a la derogació del PEPCo. Aquesta alternativa obriria la porta a poder encarar amb consistència les mancances de l'actual model de parc i possibilitaria l'actualització d'una forma més completa de l'estratègia i del model de parc des del punt de vista ecològic, paisatgístic i urbanístic.

Alternativa 3

És la mateixa que l'anterior però incorporant un estudi d'un espai funcional adjacent a l'àmbit del PEPNat que inclou les vores exteriors del parc i les dels nuclis urbans situats en l'interior de la Serra però fora del Parc Natural. Aquesta visió d'un espai funcional més ampli

permet resoldre millor qüestions clau com són: la connectivitat, la reconfiguració d'aspectes relacionats amb els usos i activitats, l'accessibilitat, la gestió més àmplia del règim de perturbacions ambientals i, finalment, la relació i configuració dels teixits urbans que circumden el parc.

Aquestes alternatives s'han confrontat amb els objectius específics del pla i han portat a escollir l'alternativa 3 com la que permet assolir millor els objectius proposats i, a més, permet afrontar amb consistència i solidesa el canvi estratègic que cal per abordar aspectes tan importants com són la preservació de la biodiversitat, la gestió dels usos i les activitats i el desenvolupament econòmic del parc.

Model estratègic de la proposta d'ordenació

El model estratègic del PEPNat proposa ordenar l'espai natural protegit mitjançant la regulació normativa d'usos i aprofitaments amb el suport d'una eina multifuncional de capes d'informació permanentment actualitzades. Aquesta eina juntament amb la normativa sectorial, el planejament vigent i el propi PEPNat seran el suport per a la presa de decisions de l'òrgan gestor del parc per a emetre els informes preceptius. D'acord amb aquests instruments, qualsevol intervenció ha de respectar els seus valors ecològics i els objectius de preservació i s'ha d'adequar a la normativa del PEPNat,

justificant que les perturbacions associades es limiten a nivells acceptables. El Parc Natural de la Serra de Collserola es configura com un sistema d'espais lliures en un context metropolità que no requereix necessàriament la titularitat pública, per tant es promourà la gestió conjunta del medi natural i arquitectònic, incentivant el finançament publico-privat.

El model se suporta en la consideració de 8 eixos que es desenvolupen al llarg del document i que són els següents:

1. Preservació i millora dels valors ecològics

L'Avanç del Pla aposta per la preservació de la biodiversitat com a element fonamental de la conservació dels aspectes lligats al medi físic del parc. La preservació i millora de la biodiversitat es fonamenta en la conservació dels processos ecològics, el control de les perturbacions, la consideració dels serveis ecosistèmics i el manteniment i millora del paisatge.

2. Regulació d'usos i activitats

Com a elements més rellevants destaquen la necessitat d'establir un nou model de lleure que incorpori l'experiència dels 27 anys de gestió del parc i que tingui en compte els nous usos i activitats que han anat sorgint al llarg d'aquests anys i que demanden d'una regulació específica; una nova concepció de les activitats agrícoles i forestals com un element que pot afavorir la biodiversitat i la resiliència de les formacions del parc i una política de conservació de les finques basat en una col·laboració publico-privada. També es consideren els aprofitaments cinegètics com element pel control de les poblacions, però no com a activitat esportiva.

3. El patrimoni construït

L'Avanç del Pla considera la conservació i la posada en valor del patrimoni construït del parc com una de les línies prioritàries de la gestió del parc, ja que incentivant les actuacions de conservació i rehabilitació s'introdueixen

elements d'economia productiva i s'aporta qualitat al parc. Per tal de potenciar la posada en valor del patrimoni construït es considera que el PEPNat ha d'admetre els usos que preveu la Llei d'urbanisme en les edificacions catalogades (habitatge familiar, turisme rural, activitats d'educació en el lleure, artesanals, artístiques, de restauració o equipament), d'acord amb la modificació puntual del Pla general metropolità que s'ha de tramitar en paral·lel al PEPNat.

4. Les infraestructures del parc

Per la seva ubicació, al bell mig de l'àrea metropolitana de Barcelona, la convivència del parc amb les grans infraestructures de comunicació i de serveis és inevitable. En relació a aquestes, el PEPNat establirà les característiques que han de reunir tant les infraestructures existents com les de nova creació. Així mateix introduirà elements per tal d'incorporar recomanacions en relació amb les reserves per a vies segregades que preveu el PGM, que serveixin per a la

Diagrama: eina multifuncional de capes d'informació permanentment actualitzades

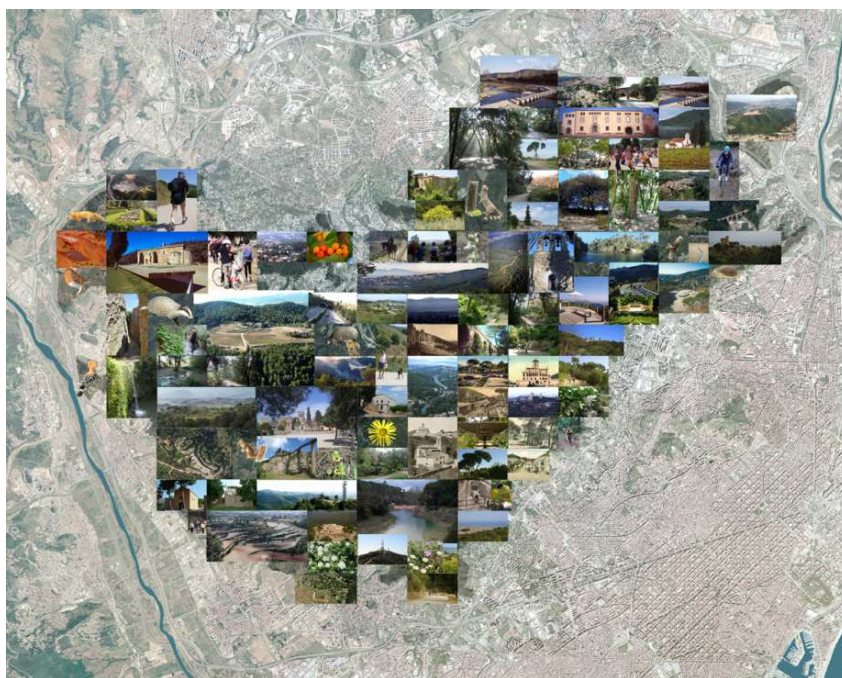
reflexió en el marc de la redacció del PDU de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

El PEPNat també establirà les condicions i els criteris per a la realització d'obres de manteniment, millora, ampliació o nova construcció de les infraestructures de serveis (instal·lacions vinculades a les xarxes de telecomunicacions, energètiques, al cicle de l'aigua, etc.). En qualsevol dels casos s'hauran de preveure les mesures preventives, correctores i compensatòries de l'impacte, sempre en aquest ordre.

En el cas de les infraestructures de nova construcció, serà imprescindible justificar la necessitat de la seva implantació al parc.

El PEPNat actualitzarà i jerarquitzarà la xarxa de camins interiors del parc per assegurar el bon funcionament del sistema. El criteri general és el tancament dels camins a la circulació motoritzada, amb control d'accés i clau per als veïns, serveis i emergències. La complementarietat amb el sistema d'aparcaments, senyalització i altres elements associats és un altre dels elements principals.

El PEPNat fixarà condicions concretes per compatibilitzar els diferents usos dels camins (accessos a residències i equipaments, prevenció d'incendis o lleure) per tal d'atenuar les fragmentacions i els impactes sobre els valors ecològics del parc.

Imatges, activitats i paisatges de Collserola. Font. CPNSC

D'altra banda, el PEPNat actualitzarà i fixarà els criteris de la xarxa de senders, amb l'objectiu de que els camins o senders no inclosos en l'inventari deixin de tenir aquesta funció i es minimitzi la dispersió dels usuaris. S'hauran de senyalitzar correctament els senders per evitar la freqüentació fora dels existents, així com prendre mesures de restauració d'aquells camins oberts que hagin quedat fora de l'inventari

5. L'espai funcional adjacent al parc

Els espais perimetrals tenen una importància cabdal per garantir la connectivitat ecològica i millorar la relació amb la ciutat tot assegurant la funcionalitat del parc. Per aconseguir aquest objectiu, el PEPNat proposa l'estudi d'un espai funcional perimetral, que

inclou tant les vores exteriors del parc com els nuclis urbans situats al seu interior però fora dels límits del Parc Natural.

6. Els espais de regulació específica i altres realitats existents del parc

Espais de regulació específica. D'acord amb l'article 9 del Decret 146/2010, el PEPNat delimitarà definitivament els ERE i establirà la concreció d'usos i activitats, per bé que l'aprovació dels plans urbanístics específics podrà comportar ajustos de forma justificativa. Sobre la concreció d'usos i activitat, el PEPNat formularà els criteris generals dels ERE, que són àrees incloses dins del Parc Natural a desenvolupar per plans urbanístics específics.

Assentaments edificatoris fora d'ordenació

L'existència d'assentaments edificatoris fora d'ordenació dins del Parc natural constitueixen una de les principals perturbacions a l'interior de l'espai protegit i generen dinàmiques amb molt d'impacte. Com que no es poden dotar dels serveis urbanístics bàsics mitjançant els instruments previstos a la legislació urbanística les edificacions i el seu entorn entren en un procés de degradació que afecta a la qualitat paisatgística i ambiental del parc. Algunes de les urbanitzacions han quedat incloses dins de les ERE 1 i altres no. El PEPNat proposa aplicar els mateixos criteris d'ordenació i regulació a tots els assentaments edificatoris fora d'ordenació. En aquest sentit es podrà valorar la possibilitat de delimitar o anunciar com a instrument de gestió la delimitació d'àmbits subjectes a drets de tanteig i retracte.

7. Directrius per la regulació urbanística

La diagnosi de l'estat actual del Parc Natural de la Serra de Collserola posa de manifest la necessitat que l'instrument d'ordenació sigui flexible i adaptable a un medi evolutiu i sotmès a una pressió social intensa per raó del context metropolità. Per això, el PEPNat proposa simplificar la zonificació, tendint cap a una regulació homogènia per a tot l'àmbit del Parc Natural, amb les especificitats de les Reserves Naturals Parcials i els

Espais de Regulació Especial. El PEPNat establirà criteris i principis generals per a tot el parc per fer compatible la preservació amb l'ús social i donarà eines per tal que sense entrar en el detall del projecte específic d'actuació ni remetre l'ordenació del parc als plans sectorials, l'Administració pública disposi de criteris tècnics per avaluar i/o executar qualsevol intervenció dins del Parc Natural. Aquests criteris han d'afavorir que l'ordenació del parc es desplegui sobre el territori a partir de les estructures existents de colonització del territori, incentivant la inversió econòmica privada vinculada al manteniment i millora dels espais agrícoles i forestals així com de les infraestructures del parc.

Es proposa un model de regulació urbanística que estableixi criteris i condicions de base que permetin dotar als tècnics d'elements de reflexió, contingut i valoració que serveixin per assegurar que les actuacions es duguin a terme de manera que l'efecte sigui positiu pel conjunt del parc i per l'interès públic. Els criteris generals s'han de referir, entre d'altres, a:

- El manteniment de la biodiversitat.
- Els processos ecològics.
- El control de les perturbacions.
- La conservació del patrimoni natural, sociocultural, arquitectònic, arqueològic i paleontològic, i del paisatge.

- El control i la millora de l'ús social.
- Els usos incompatibles

A banda dels criteris generals, el PEPNat especificarà les condicions que han de complir els projectes per la seva aprovació per part de l'òrgan gestor.

El model comportarà una simplificació de la zonificació, la qual es referirà únicament a la que ve donada pel Decret 146/2010. Tanmateix, el PEPNat ha d'incloure igualment tota la informació i els plànols necessaris (relatius als àmbits d'interès connector, les àrees més vulnerables per a la preservació de la biodiversitat, els serveis ecosistèmics, els cursos d'aigua, els hàbitats, els arbres singulars, els marges dels conreus, les zones i els camins amb una pressió antròpica més intensa, etc.) per tal de dotar els tècnics que intervinguin en els projectes d'una base de coneixement que permeti reflexionar, projectar i valorar adequadament les actuacions que es promoguin. Aquesta informació de base requerirà ser actualitzada permanentment per adaptar-se als canvis que es produeixin al parc.

Respecte als àmbits de les Reserves Naturals Parcials del Decret, cal tenir en compte que els criteris i les condicions generals s'hauran de matisar (en el sentit restrictiu) per tal que prevalgui sempre la protecció estricta dels seus ecosistemes, comunitats i

elements biològics i el foment de la recerca i la promoció de Collserola com a espai de coneixement.

El model de regulació urbanística proposat permetrà donar compliment als objectius plantejats al mateix temps que dotarà de contingut el tràmit administratiu, posant l'anàlisi del projecte (en relació amb el medi natural i la gestió del parc) en primer terme, i fent que la intervenció dels diversos tècnics (municipals, de l'òrgan gestor del parc i dels diversos departaments de la Generalitat) serveixi per garantir la millora i el manteniment dels valors naturals de la Serra de Collserola des d'una visió global i integradora del medi ambient.

8. Desenvolupament i gestió econòmica del Pla

La proposta de regulació urbanística comportarà, en relació amb el desenvolupament i la gestió econòmica posterior, el següent:

- Desenvolupament del PEPNat mitjançant projectes d'actuació específica en sòl no urbanitzable d'acord amb la Llei d'urbanisme i la legislació sectorial, amb les particularitats i concrecions que estableixi la normativa del PEPNat per al control de les pertorbacions, amb informe previ preceptiu de l'òrgan gestor.
- Gestió pública, privada o mixta sense eliminar la possibilitat d'expropiar els terrenys que siguin

necessaris per a intervencions puntuals.

- Necessitat d'actualitzar permanentment el coneixement sobre els valors ecològics del parc a través de les capes multifuncionals.
- Es definiran els instruments necessaris per orientar la preservació considerant el model i els objectius establerts en aquest avanç (plans de preservació, d'ús i gestió dels recursos, d'ús públic, desenvolupament econòmic,...)

Informe de sostenibilitat ambiental preliminar

Tal com es va acordar en la Comissió institucional, el PEPNat se sotmetrà al procés d'Avaluació ambiental estratègica i, per tant l'Avanç de Pla inclou l'Informe de sostenibilitat ambiental preliminar.

El programa de participació ciutadana

Tal com es va acordar en les corresponents reunions de les comissions redactora i institucional, l'Avanç de Pla incorpora la metodologia per desenvolupar un programa de participació ciutadana, que s'incorpora dins del procés de tramitació del PEPNat. Aquest aprofitarà les estructures de participació dels municipis i del Consorci del Parc, desenvolupant-se en les següents fases:

Fase prèvia al període d'informació pública. Ha consistit en les trobades de la Secretaria Tècnica del Pla amb experts de diferents àmbits i tècnics de les administracions competents dins de l'àmbit del parc. Les informacions recollides en aquestes sessions de treball i reunions han anat encaminades a recollir opinions i facilitar el debat. Les propostes que s'han fet han estat recollides en aquest document d'Avanç de Pla. També s'han dut a terme reunions informatives amb regidors i tècnics dels municipis inclosos al parc i altres administracions implicades. En el cas de Barcelona les reunions s'han estès als consellers tècnics i gerents dels districtes inclosos al parc. Tanmateix s'han tingut dues reunions amb el Consell Consultiu del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola.

Fase d'informació pública de l'Avanç de Pla. Una vegada aprovat l'Avanç de Pla per part del Consell Metropolità de l'AMB, es plantejaran diferents reunions de participació ciutadana aprofitant estructures municipals i també amb els mitjans telemàtics de les Administracions implicades amb materials adequats per fomentar la participació. Entre altres accions s'establiran reunions i es crearà un portal digital. Una vegada recollits els suggeriments corresponents a la informació pública de l'Avanç s'elaborarà el corresponent informe i s'iniciarà la segona tongada de sessions informatives i participatives el resultat de les quals es recollirà en el corresponent informe que es presentarà a les comissions redactora i institucional.

Fase d'informació pública sobre l'aprovació inicial del Pla. Quan es disposi d'un document per l'aprovació inicial del PEPNat de Collserola, es duria a terme la segona tongada de sessions informatives i participatives. El document d'aprovació inicial igualment estarà a disposició de la ciutadania a les diferents pàgines web. En aquest punt l'esquema de les sessions seria similar a l'anterior però amb importants matisacions en el seu desenvolupament ja que el model de Parc seria ja molt més concret. Caldrà també realitzar al final d'aquest període un informe que reculli totes les aportacions i propostes realitzades i les al·legacions rebudes. Aquest document igual que la fase

anterior es presentarà a la Comissió Redactora i Institucional.

Fase posterior a l'aprovació definitiva. Tal com recull la normativa urbanística s'elaborarà un document de valoració de les propostes i iniciatives presentades en totes les fases del procediment de participació ciutadana, que inclourà els informes de resposta de les al·legacions, propostes i suggeriments presentades al llarg del procés participatiu amb el corresponent informe de síntesi amb totes les modificacions que s'hagin inclòs al PEPNat. Aquest document també serà publicat telemàticament. Per últim l'acord del Programa de participació ciutadana es publicarà per edicte al diari o butlletí oficial que correspongui i el seu contingut podrà ser objecte d'informació pública

Referències

-
- ⁱ Conveni interadministratiu de col·laboració per a la formulació, redacció i tramitació del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNat) i Modificació Puntual del Pla General Metropolità del Barcelona (PGM) d'acompanyament al Pla Especial. Signat pel conseller d'Agricultura, el conseller del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, el conseller del Departament de Territori i Sostenibilitat el Vicepresident Executiu de l'Àrea Metropolitana de Barcelona i el president del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola el dia 1 d'octubre del 2014.
- ⁱⁱ Decret 146/2010, de 19 d'octubre, de declaració del Parc Natural de la Serra de Collserola i les Reserves Naturals Parcials de la Font Gropa i la Rierada – Can Balasc.
- ⁱⁱⁱ Directrius per a la redacció del nou Pla Especial del Parc Natural de la Serra de Collserola, aprovat en la sessió del 19 de desembre del 2012 de la Comissió Institucional
- ^{iv} Informe de la Direcció de Polítiques Ambientals de 18 de març de 2014 d'Observacions sobre el document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc Natural de la serra de Collserola.
- ^v Document de criteris i metodologia per a l'ordenació del Parc Natural de la Serra de Collserola, aprovat per la Comissió Institucional el dia 11 de febrer del 2014
- ^{vi} Acord del Ple del Consell Metropolità del dia 22 de juliol de 2014 i resolució de 28 de novembre de 2014 de formulació del PEPNat del Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.

